

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 02. 06. 2025

Peter Majer, hovorca NBS

Dobrý deň prajem, vitajte v Národnej banke Slovenska na tlačovej konferencii, a to na tému aký zdravý alebo stabilný je náš sektor. Viac informácií povie Vladimír Dvořáček, člen bankovej rady a výkonný riaditeľ a Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability. Teraz poprosím pána Dvořáčka o úvodné slovo, nech sa páči.

Vladimír Dvořáček, člen bankovej rady a výkonný riaditeľ

Ďakujem pekne, prajem vám príjemný dobrý deň alebo dobré ráno a dovoľte, aby som hneď na úvod povedal, že dnes je ten deň, keď publikujeme správu o finančnej stabilite. Obvykle robíme túto tlačovú konferenciu, tak sa to deje aj dnes. Táto správa nám prináša nové poznatky, nové informácie a pritom hlavným posolstvom tejto správy je to, že finančná stabilita sa naďalej vyvíja priaznivo, napriek všetkým vonkajším okolnostiam, o ktorých budeme hovoriť. Prináša nám dôležitú správu, že náš bankový sektor je silný a je odolný voči vonkajším rizikám. Keď som povedal, že je tu veľmi neistá situácia okolo nás, v správe sa zaoberáme takými tromi hlavnými rizikami, ktoré túto neistotu vyvolávajú, spôsobujú. Prvým je vyšpičkovanie napätia v medzinárodnom obchode. Všetci dobre vieme aká je teraz situácia, lietajú nám tu rôzne návrhy na veľmi vysoké clá, padajú tu dvojciferné, niekedy aj trojciferné čísla a toto všetko samozrejme má negatívny vplyv nielen na svetový obchod, ale aj na našu - bude mať pravdepodobne nepriaznivý vplyv aj našu ekonomiku, keďže Slovensko je malá otvorená ekonomika, kde export je pre nás veľmi dôležitý. Netvrdím, že padneme do recesie, ale aj tak relatívne slabší rast môže ovplyvniť smerom dole a samozrejme, keďže nevieme ešte teraz ako to nakoniec celé dopadne, nevieme povedať bližšie do akej miery to ovplyvní. Vieme však povedať toľko, že pokiaľ ide o export do USA tieto čísla sú veľmi nízke, o tom potom bude hovoriť Marek Ličák.

Samozrejme tieto obchodné vojny majú negatívny vplyv aj na finančné trhy. Videli sme v poslednom období, že finančné trhy sa veľmi rozkolísali a trochu nám začali pripomínať obdobie pandémie, keď finančné trhy naozaj lietali hore – dole. Tretím rizikom, ktoré tu máme je domáce riziko a to je udržateľnosť verejných financií, tak isto ho v správe spomíname, keďže Slovensko patrí medzi krajiny Európskej únie s najvyšším deficitom. Konsolidácia sa začala

a je aj nevyhnutné, aby vláda v tejto konsolidácii pokračovala, aby naše verejné financie ostali aj v ďalšom období udržateľné.

Tolko teda na úvod k tým vonkajším rizikám, dovoľte, aby som sa teraz viac zameral na trh úverov a nehnuteľností. Iste všetci dobre viete, že najmä pokiaľ ide financovanie bývania mali sme tu také slabšie dva roky, keď sa tento rast raz pribrzdil, bolo to najmä v dôsledku vyšších úrokových sadzieb, ale približne v polovici minulého roka tu nastal zlom, tento trh sa začal oživovať a to hlavne v dôsledku takého pozitívneho sentimentu, keď nám začali klesať úrokové sadzby. Toto oživenie sa prejavilo jednak v trochu vyššom raste nových hypoték oproti minulému roku, tento rast je viac ako štvorpercentný, ale súčasne ruka v ruke s tým nám začala rásť aj cena nehnuteľností a hovoríme o pomerne vysokom dvojcifernom čísle pri raste cien nehnuteľností - a to až o 12 %.

Pokiaľ ide o úverovanie podnikov – tu je ten obrázok trochu pestrejší a komplikovanejší. V minulom roku sme tu zaznamenali dokonca pokles portfólia, začiatkom I. štvrťroku alebo v I. štvrťroku už dochádza k istému oživeniu, ale je tu situácia rôzna. Financovanie rastie skôr u menších podnikov a v sektore komerčných nehnuteľností stále pretrváva útlm. My sme sa však v správe na túto záležitosť pozerali najmä z pohľadu, či nám nerastú nesplácané úvery a je tu ďalšie priaznivé konštatovanie, ktoré sa týka finančnej stability, že podiel nesplácaných úverov nám nerastie a zostáva na minimálnych úrovniach. A to aj napriek tomu, že ten rok 2024 bol relatívne komplikovaný, ako som už spomínal aj pre podniky, aj pre domácnosti. Pokiaľ ide o domácnosti, tieto čelili v minulom roku prechodne zhoršenej situácii najmä v dôsledku poklesu reálnych miezd. Pokiaľ ide o podniky - v roku 2024 zažívali ťažšie obdobie, pretože klesli podnikom tržby, mali vyššie mzdové náklady a to im samozrejme ukrojilo zo zisku. Marek bude hovoriť o tom, ktoré sektory boli ako zasiahnuté a sú to tie odvetvia, ktoré sú pre nás tie dôležité. Chcel by som ešte sa dotknúť aj sektora komerčných nehnuteľností, možnože tu sme sa tiež odrazili od dna, pretože aj vplyvom poklesu úrokových sadzieb, kde cudzie zdroje tvoria dôležitú súčasť ich fungovania a tak isto aj nákladov - úroky, takže tu už vidíme ako keby pribúdajú nejaké pozitívnejšie signály aj pokiaľ ide o obsadenosť kancelárií.

V tretej časti sa zmienim o našom bankovom sektore. Už v úvode som povedal, že bankový sektor je stabilný a je odolný voči rizikám. To, že je stabilný znamená, že tie najdôležitejšie ukazovatele, ktoré sledujeme – ukazovatele obozretného podnikania, kapitálová primeranosť a likvidita sa nám stále držia na veľmi vysokých až možno takmer rekordných úrovniach. Pokiaľ ide o ziskovosť – táto nám klesla oproti roku 2023, ale všetci vieme, že to bolo najmä vplyvom bankového odvodu. Keď hovoríme, že banky sú odolné, tzn. že ich testujeme voči vonkajším rizikám. Robili sme to ja tentokrát, stresový test sme nastavili naozaj

veľmi prísne a boli tam dva veľmi silné záťažové scenáre s vážnou recesiou, ale aj pri týchto scenároch sa nám banky zachovali v tom teste veľmi dobre, aj ich kapitálová primeranosť neklesla pod 19 %.

Pozerali sme sa aj na odolnosť ostatných sektorov, ale pred tým sa ešte snád' zmienim aj o významnom audite, hĺbkovom audite slovenského finančného a hlavne bankového sektora, ktorý v minulom roku vykonal Medzinárodný menový fond. Tento audit dopadol veľmi dobre a sme radi, že vlastne tie výsledky a tá správa bola zverejnená, takže ste mali možnosť sa s ňou oboznámiť, že tie výsledky tohto hĺbkového auditu, ktorý sa nazýva FSSA dopadli veľmi dobre a potvrdili tie tvrdenia, ktoré my vám predkladáme už niekoľko rokov.

Ďalej sa zmienim aj o - ale veľmi stručne, aby som vás neoberal o čas, o poisťovniach, o dôchodkových a podielových fondoch. Pokiaľ ide o poisťovne, poisťovne mali trochu nižší zisk ako v predchádzajúcom období, ale solventnosť si zachovávajú stále na vysokej úrovni, aj keď trochu klesla. Je tu negatívny príspevok hlavne vyššej škodovosti v neživotnom poistení, pokiaľ ide o životné poistenie, tak životné poistenie zase pozitívne prispievalo k výsledkom v poisťovniach. Samozrejme, že pokiaľ bolo obdobie vyšších úrokových sadzieb, tak poisťovne dosahovali aj vyššie úrokové výnosy pokiaľ ide o zhodnocovanie prostriedkov technických rezerv. Pokiaľ ide o podielové a dôchodkové fondy – tu sme zažili dynamický rast v roku 2024. Tento rok sa to všetko zmenilo, už som sa zmienil o tom ako sa nám veľmi volatilne správali svetové finančné trhy. Toto samozrejme zasiahlo aj všetky fondy u nás, najmä tie akciové, ale keďže situácia sa medzičasom opäť zlepšila, tak došlo k istej korekcii a straty boli v istej miere vymazané.

Nebudem ďalej hovoriť o obsahu správy, pretože Marek má teraz veľa čísel, poviem už len na záver také dva závery alebo dve konštatovania z tejto našej správy: Po prvé, je to informácia alebo správa pre vás, že finančná stabilita je stále na veľmi slušnej, solídnej úrovni a je tu aj vysoká odolnosť bankového sektora. Vidíme vo viacerých sektoroch známky oživenia, čiže to sú tie pozitívne správy, na druhej strane však, a to by som chcel zdôrazniť, čelíme rastúcej neistote. Táto rastúca neistota nás vedie aj k tomu, aby sme boli opatrní a preto neplánujeme v blízkej dobe meniť parametre makroprudenciálnej politiky ani pokiaľ ide o vankúše, ani pokiaľ ide o nejaké úverové limity. Ďakujem za pozornosť.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Ďakujem pekne za slovo, skôr ako prejdem k tým číslam, ktoré spomínal pán Dvořáček, možno na úvod uvediem to, že táto správa sa nerodila ľahko. Asi vás neprekvapí, že ten dátum, keď sa tá práca výrazne sťažila bol 2. apríl tohto roka. Dovtedy v podstate vedeli sme mnohé veci

pomenovať, či už o tom, čom sa udialo, ale aj o tom čo sa udeje, ale od toho 2. apríla sa strašne veľa vecí zmenilo. A možno - lebo vidím, že ste tu viacerí, ktorí chodíte na naše tlačovky, takže viete, že táto správa je nielen o tom čo sa udialo, nejaké zhrnutie toho aké boli trendy, ale veľmi dôležitou súčasťou tejto správy je pohľad dopredu, pozrieť sa na to, čo nás očakáva, aký je ekonomický vývoj na finančných trhoch a čo tento vývoj môže spôsobiť finančnému systému. Ak by sme videli, že môže spôsobiť niečo veľmi zlé, môžeme zakročiť – zvýšiť napríklad kapitál v bankách a prispôbiť ich k tomuto novému systému, čiže vždy súčasťou tejto správy bol pohľad dopredu. Len pripomeniem, možno pamätáte si, keď bol covid alebo keď bola inflácia - vždy sme prišli s takou kompletnou analýzou a ukázali sme, čo to môže spôsobiť. Teraz táto situácia bola pomerne náročná, ale myslím, že aj túto časť sme nejakým spôsobom pokryli. Takže v tejto správe nájdete jednak pohľad dozadu, čo sa udialo, ale aj ten pohľad dopredu, aj keď dopredu hovorím, že nebude taký komplexný ako ste boli zvyknutí v minulosti.

Dobre, ale poďme po poriadku, čiže klasicky začíname hypotékami, prečo? Lebo máme radi hypotéky, máme radi trh bývania, hypotekárny trh, čiže týmto Slováci žijú, čiže takisto správu začíname väčšinou od tohto, touto témou. Čo sa teda udialo? Ak to porovnáme s tým, čo sa udialo asi pred pol rokom, keď sme prezentovali predošlú správu, vtedy sme hovorili o nejakom opatrnom náraste. Mali sme prvé mesiace nejaký nárast, hovorili sme - dobre rastieme, ale budíme opatrní, vždy to niekedy vyskočí, potom to poklesne, teraz môžem potvrdiť, že ten nárast je prítomný a je pomerne dynamický, hlavne teda od III. kvartála 2024, keď nám začali klesať sadzby, tempo úverov sa nám zrýchlilo. Nové úvery – celkový stav nám stúpol, k aprílu tohto roka je nárast asi 4,7 %. Nie sú to také dynamické nárasty ako sme videli v rokoch 2019 až 2021, ale ten trh ožíva, to vidíme. Čo je za tým? Jednak pokles úrokových sadzieb, to je vždy dominantným faktorom. Ak sa pozrieme hlbšie na vývoj hypotekárneho trhu na Slovensku – sadzby – to je kľúčový ukazovateľ. Akonáhle sa hýbu hore alebo dole sadzby, podľa toho sa hýbe tento trh. Aj keď ten pokles nebol nejaký dramatický, ale mal vplyv už na to, čo sa dialo na trhu úverov. Druhý dôležitý faktor je, že finančná situácia domácností je pomerne dobrá napriek tomu, že zvykneme sa sťažovať, hovoriť o tom ako sa situácia zhoršuje. Tie čísla nám ukazujú, že je pomerne dobrá – a nielen makročísla, ale vidíme vlastne aj detailne finančnú situáciu domácností, ktoré majú úver a tá situácia vonkoncom nie je zlá - čiže to bol taký druhý faktor, ktorý vplýval, že trh úverov nám pomerne výrazne ožil. Jedna ešte informácia k tomuto slajdu – pozreli sme sa aj na to, kto vytvára ten dopyt alebo kto sú tí noví klienti, ktorí vstupujú do portfólia a zaujímavú vec, ktorú sme zistili, že v roku 2024 v podstate takmer alebo viac ako polovicu tvorili klienti, ktorí už predtým raz hypotéku mali, ale nehovorím o refinancovaní, ale v podstate o novej hypotéke. To naznačuje, že máme pomerne veľkú časť

klientov, ktorí idú na trh úverov, ktorí v podstate kupujú alebo indikuje nám to, že kupujú druhú nehnuteľnosť, čiže indikácia nejakých investičných nákupov, nákupov nehnuteľností. To prirodzene nemá vplyv na celkový trh nehnuteľností. Ešte jeden slajd k hypotékam, spomínal som sadzby, čiže ešte si ukážeme ako sa vyvíjali sadzby. Dôležitý moment bol III. kvartál, vtedy začali sadzby postupne klesať, ECB začala so znižovaním sadzieb. Postupne sa to začalo prejavovať na dlhodobých sadzbách, pretože ak hovoríme o hypotékach a vzťahu k trhovým sadzbám, podstatné sú dlhodobé sadzby, hlavne na štátne dlhopisy a tzv. úrokové swapy. Čiže postupne ako klesali tie dlhodobé sadzby, na tomto grafe to máte znázornené ako trhové sadzby, tak isto sadzby na hypotéky išli dole. Začiatkom tohto roka tam pokles bol, bol pomerne mierny, ale v apríli sadzby dosiahli na nové úvery v priemere asi 3,9 %. Ďalší vývoj je veľmi ťažké odhadnúť, ale minimálne, čo diskutujeme s ľuďmi z trhu, zdá sa, že to tempo znižovania už pravdepodobne nebude také významné ako sme videli doteraz.

Ešte ostanem jedným slajdom pri hypotékach a pri domácnostiach. V správe nájdete pre vás aj veľa zaujímavých informácií, veľa boxov a jeden z tých boxov sa venuje starnutiu obyvateľstva. Je to téma, ktorá už bola viac menej diskutovaná z rôznych pohľadov verejnosti, hlavne teda penzijné, dopad na penzijný systém, dopad na trh práce. My sme sa pozreli čo to urobí s trhom úverov, trhom hypoték. Starnutie je hlavne o tom, že bude menej mladých ľudí, čiže akonáhle budeme mať menej mladých ľudí, prejavuje sa to na dopyte po nových hypotékach, čiže očakávame, že v horizonte 10 rokov počet nových hypoték by nám mohol klesnúť až o štvrtinu. To sa prirodzene prejaví na pomalšom raste, raste úverov, takisto sa to prejaví na tom, že portfólio úverov, ktoré vlastne banky držia vo svojich bilanciách nám zostarne. Tento trend sme tu už mali ináč, postupne sme stáli hlavne k vôli stálemu refinancovaniu úverov, ale to starnutie, čiže ubúdanie mladých ľudí ešte viac prispeje, že portfólio bude staršie. Odhadujeme, že v horizonte 15 rokov, ľudia nad 45 budú tvoriť viac ako polovicu. Neznamená to automaticky nejaké výrazné zmeny alebo riziká pre finančnú stabilitu, ale minimálne je to trend, ktorý spôsobí alebo prinesie nejaké nové výzvy alebo riziká hlavne pre riadenie úverového portfólia.

Podme ešte k nehnuteľnostiam, veľmi úzko to súvisí s trhom úverov, čiže tie trendy boli podobné. Krátko k tým číslam - rast cien bytov v apríli bol na úrovni asi 12 %, tento nárast bol pomerne plošný, tzn. geograficky vo viacerých mestách na Slovensku, vo viacerých oblastiach, takisto rôzne skupiny bytov zaznamenali nárasty, samozrejme ten vývoj bol pomerne heterogénny, v rôznych skupinách rôzne čísla, ale ten trend je dominantný, tzn. trh nehnuteľností nám rastie. Čo sa týka dôvodov – veľmi podobné tomu, čo sme urobili v hypotékach, tzn. klesali nám úrokové sadzby - a tento trh a to už poznáme je hlavne

o emóciách. Čiže akonáhle sadzby začnú klesať, začnú pribúdať rôzne príbehy a správy v médiách o tom, že trh nám ožíva, ceny rastú, kto príde neskoro - ceny budú ešte vyššie, čiže zmeškal svoju príležitosť, čiže toto má obrovský vplyv na to, že tie ceny začali rásť. Samozrejme súvisí s tým aj, že finančná pozícia domácností je pomerne dobrá. Očakávam, že tieto trendy môžu ešte pokračovať, ale dôležitý bude vývoj úrokových sadzieb tak ako pre hypotéky podobne aj pre trh nehnuteľností.

Ešte jedna téma dostupnosti bývania, lebo je to téma, ktorá sa často objavuje v médiách, väčšinou je to vnímané ako veľmi negatívna vec, že dostupnosť bývania je veľmi nízka. My zverejňujeme taký ukazovateľ dostupnosti bývania, v podstate to kombinuje aký príjem má domácnosť, aká je cena nehnuteľností, aká je výška úrokovej sadzby. Ten nenájdete v správe, nie je tuto v mojej prezentácii, ale ten indikátor nám naznačuje, že posledné mesiace alebo kvartály sa nám skôr zlepšoval, čiže tá dostupnosť sa nám mierne zlepšovala. Platí to, že historicky sme skôr na horších úrovniach, ale to súvisí s tým, že sadzby už nie sú na jednom percente, ale sú na troch alebo štyroch percentách, čiže to nám historicky trochu zhoršuje. Ale my sme sa pozreli oveľa hlbšie na tú dostupnosť, čiže nielen na ten priemerný indikátor, ale zobrali sme si dáta za individuálne domácnosti v rôznych krajských mestách, pozreli sme sa na konkrétne domácnosti v rôznej štruktúre a pozreli sme ako tieto rôzne domácnosti, keď si zoberú úver s rôznymi limitmi, ktoré máme, aké veľké nehnuteľnosti si môžu kúpiť. To je na tej tabuľke, ktorú máte na tomto slajde. V podstate tá tabuľka hovorí, že ak je to žltý alebo zelený, tak v podstate to znamená, že priemerná domácnosť si tú nehnuteľnosť v nejakej výmere môže kúpiť. Čo nám z toho vyplýva - domácnosť, ktorá má aspoň dva priemerné príjmy, pre tieto domácnosti väčšinou priemerne veľké nehnuteľnosti sú dostupné a v rôznych krajoch. Ten, kto má problém, a to asi neprekvapí, sú prirodzene ľudia, ktorí buď majú iba jeden príjem, domácnosti s jedným príjmom, domácnosti, ktoré majú skôr kombináciu nižších príjmov. Pri týchto ľuďoch vidíme, že tá dostupnosť je podstatne nižšia a platí to samozrejme aj v čase asi posledný rok. Čiže týmto chceme naznačiť, že tá dostupnosť určite historicky nie je najideálnejšia, ale nie je ani najhoršia a viac menej nám to aj potvrdzuje to, že ten tok úverov je pomerne silný, rastie nám aj počet hypoték a vidíme to, že kvalita tých úverov z pohľadu parametrov je pomerne dobrá, to znamená - tí ľudia nejdú nejako výrazne na hranu, čiže to aj tak trochu odzrkadľuje v akej finančnej pozícii tie domácnosti sú.

Dobre, poďme k takým dobrým správam, aj keď nechcem povedať, že tie predošlé boli zlé, ale správy, ktoré nám hovoria niečo o stabilite finančného sektora. Prvoradá veľmi dôležitá správa je, že sektor je ziskový, napriek tomu, že zisk nám medziročne poklesol v 2024 o 10 %, pri bežných rokoch by sme povedali alebo by som povedal - zaplakali by sme nad tým, že

ziskovosť nám klesá, ale teraz ak sa pozrieme na absolútne výšky – ziskovosť na úrovni 1,1 mld. - medziročne poklesla, ale v porovnaní s rokmi 2020, 2021, s tými rokmi predtým – je to výrazný nárast ziskovosti. Ak by sme očistili tento zisk ešte o daň, išli by sme na hrubý zisk, 1,7 mld. - historicky sme ešte nikdy takúto ziskovosť nedosiahli. Čiže stále veľký podiel na tom poklese zisku má bankový odvod, ale postupne ten bankový odvod by mal – nechcem povedať, že vyparovať sa, ale postupne klesať, čiže aj ten dopad na ziskovosť bude stále menší, ale z nášho pohľadu ziskovosť na tejto úrovni je skutočne dobrá. Ak sa aj pozrieme hlbšie na štruktúru – hlavne ju teda ťahajú úrokové príjmy, potiahli to tak isto poplatky, nevidíme žiadne iné vážne riziká, hlavne teda nejaké vysoké nárasty zlyhaných úverov alebo podobné trendy. Čiže z tohto pohľadu, toto je veľmi dôležitý pilier pre stabilitu do ďalších rokov.

Ešte jeden slajd ku tým dobrým správam, čiže nielen ziskovosť, ale aj kapitál, a vy už viete, že odolnosť bánk nie je len o tom, že koľko vygenerujeme zisku, ale je to aj, aké rezervy sme si vytvorili z minulých rokov. A banky majú pomerne dobré rezervy. Celková kapitálová primeranosť na úrovni takmer 20 %, mierne nám to pokleslo, ale nevnímame to ako nejaký významný vplyv na finančnú stabilitu, takisto likvidita sa nám zlepšila a zlepšila sa hlavne kvôli tomu, že vklady nám znova ožívajú - pri podnikoch už v 2023, tak isto minulý rok, ale aj pri domácnostiach minulý rok nám stúpali vklady, čo tiež odzrkadľuje tú finančnú pozíciu domácností, čiže likvidná, kapitálová pozícia sú veľmi dobré, ešte spomeniem na toto – v grafe máte vlastne vývoj primeranosti, ktorá viac menej v čase stresu by mala len možno mierne poklesnúť, ale neočakávame nejakú výraznú citlivosť.

Podme k rizikám, teda k tým temnejším stránkam. Tie riziká zatiaľ nevidíme výrazne prítomné v sektore, ale skôr teda sa pozeráme dopredu. Pán Dvořáček už spomínal, tie hlavné geopolitické riziká, verejné financie, ale tým rizikom číslo jedna sú práve tarify alebo zmena obchodného modelu tak, ako ho poznáme. Tu hneď s veľkou pokorou musíme povedať, že nevieme to presne odhadnúť, máme síce nejaké výstupy - Národná banka pred niekoľkými – myslím, že týždňami alebo vlastne mesiacom - sme zverejnili prognózu alebo vlastne dopady na ekonomiku a nejaké približné odhady vieme, v horizonte 3 rokov možno nejaké 3 %, ale ten svet je veľmi komplikovaný, obchodný svet. Jednak nevieme ani poriadne nakresliť scenár ako presne ten svet bude vyzeráť, ale zároveň si treba uvedomiť, že ten obchodný svet sa úžasne skomplikoval za posledné roky. Niekde som minule čítal, že nejaký smartfón v Číne - na to, aby ho vyrobili v Číne, exportovali do Spojených štátov, potrebuje vstupy z desiatok krajín, čiže aj keď Spojené štáty uvalia tarify na Čínu nepriamo ovplyvňujú ďalšie desiatky krajín, nielen Čínu. Čiže odhadnúť presný dopad je pomerne náročné. My sme sa pokúsili pozrieť aspoň na tie priame vzťahy, aj keď sme si plne vedomí toho, že neodzrkadľuje to celú tú realitu,

ale priame vystavenie Slovenska, podnikového sektora Slovenska voči Spojeným štátom nie je nejako významné, je to asi 4,4 % exportu, dominujú autá. Čiže automobilky, vybrané automobilky a autá, asi 70 % exportu je o hotových autách - čiže toto bude dôležité. Ak sa pozrieme na vystavenie bánk voči tým firmám, ktoré sú vystavené voči tým Spojeným štátom, je pomerne malé. Čiže podiel tých firiem, kde export do USA tvorí viac ako 10 % exportu, tak banky im dávajú možno 1,5 % z úverového portfólia. Čiže vystavenie bánk nie je nejaké významné, ale znova hovoríme iba o tých priamych vystaveniach. Ešte jedna poznámka k týmto nepriamym vystaveniam - čo bude veľmi dôležité v tom novom svete, svete taríf, bude konkurencieschopnosť ekonomiky, resp. konkurencieschopnosť výroby v danej krajine. Veľa sa hovorí o tom, aké je vystavenie voči Spojeným štátom, ale keď aj dôjde k nejakým dopadom, tie dopady nie sú len na štáty, ale dopady sú na celé podnikové skupiny, ktoré sú prítomné vo viacerých štátoch. Čo môžeme očakávať, je optimalizácia tej výroby, resp. nejaké presuny a vyhrávať bude ten, ktorý bude konkurencieschopnejší, čiže toto je veľmi dôležité, táto message, do budúcich rokov potrebujeme udržať konkurencieschopnosť podnikového sektora na Slovensku, to je skutočne dôležité.

Dobre, ešte ďalší slajd k rizikám, ja už pokúsím sa trochu rýchlejšie. Ešte riziká dovnútra, nie sú významné, dobre, hlavne teda podniky, domácnosti, hovorili sme, že sú v dobrej situácii, hlavne domácnosti, robili sme stresové testovanie – nejaké výrazné straty neočakávame a sú schopní zvládnuť pomerne aj výrazný nárast nezamestnanosti a pokles ekonomiky. Takže to hovorí, že domácnosti majú pomerne dobré vankúše.

K podnikom – v podnikoch sa nám trochu zhoršila situácia, v 2024 nám zisk poklesol asi o 17 %, nie sú to za všetky podniky, ale vzorku, ktorú máme, čiže ten pokles je pomerne výrazný vo viacerých sektoroch nám to pokleslo. Takisto keď sa pozriem podľa veľkosti firiem, čiže ten pokles zisku bol prítomný, čiže aj tá citlivosť podnikov na ďalší vývoj bude trochu vyššia. A zároveň ideme do tej nejstej situácie obchodných vojen. V správe tiež nájdete dopad konsolidácie na podniky, domácnosti, ktoré majú úvery. V prípade domácností ten dopad je v podstate minimálny, keď sme pozerali na ich kreditné riziko, trochu výraznejší je pri podnikoch, ale tiež to nie je nič dramatické. Očakávame, že kým teraz ROE podnikov je možno nejakých 11,1, v priebehu troch rokov vplyvom konsolidácie klesne asi na 10,9 o 0,2 percentuálneho bodu, čiže nie je to nič dramatické, pričom sme testovali hlavne teda nárast dane z príjmu a dane z finančných transakcií.

Dobre, na konci ešte veľmi rýchlo - makroprudenciálna politika sa nemení – ako pán Dvořáček naznačil, vankúš na proticyklické riziká ostáva na úrovni 1,5 %, takisto štandardy na

poskytovanie úverov – tie nemeníme, sledujeme to, vnímame to, ako sú efektívne a zatiaľ nevnímame potrebu ani sprísňovať, ani zjemňovať.

Nakoniec zhrnutie veľmi krátko – ideme do neistej doby, doby, ktorú nevieme presne nejako opísať, ale čo je dôležité, finančný sektor je veľmi dobre pripravený na túto situáciu, nie sme si vedomí žiadnych nejakých skrytých rizík alebo nejakých skrytých vecí, ktoré by nás mohli v budúcnosti ohroziť. Takže to je veľmi dôležitý message - napriek tej neistote finančný systém je pripravený tieto veci zvládnuť. Ďakujem pekne za slovo.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne, ja len doplním, že samotnú správu už môžete nájsť na našom internete na našom webovom sídle a teraz máte priestor na otázky.

Richard Juriš, Televízia JOJ

Pán Ličák, ja vás trochu ešte potrápim napriek tomu, že ste niekoľkokrát povedali, že ideme do neistej doby, ale toto počúvame od 2019 pomerne často tu. Keď sa takto stretneme o pol roka s prihliadnutím na domácnosti primárne sa pýtam - čo myslíte, čo budete hovoriť, ako sú na tom? Napriek tomu, teda aj vzhľadom na to, neistá doba a už sú aj nejaké prepúšťania a tak ďalej, čo očakávate? Viem, že sa to predikuje ťažko, napriek tomu.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

No, ja by som možno začal otázkou na pána Trumpa, prezidenta Spojených štátov, ako plánuje nastaviť - áno, áno, ale keby ste mi dali túto informáciu, viem vám podstatne ľahšie povedať čo očakávať. Takto, v základnom scenári, ktorý vlastne pripravil náš menový úsek, sa očakáva, že reálne mzdy by v podstate mali znova začať rásť, to znamená nie nejako dramaticky, ale viac menej nejaký nárast by tam mal byť. Trh práce sa očakáva, že mal by byť stabilný, to znamená trochu síce došlo k nejakým zhoršeniam ale hlavne na trhu zamestnanosti, ale v podstate nejaké zhoršenie sa neočakáva, čiže určite čo sa týka domácností v horizonte pol roka neočakávam, že tento náš pohľad alebo zhrnutie sa nejako dramaticky zmení. Čo môže sa zmeniť, teoreticky keby sa výrazne nejako zmenila, posunula hlavne tá politika nastavenia taríf, tak samozrejme prvý dopad príde vždy na podniky, na podniky a následne až na domácnosti, ale pri domácnostiach neočakávame nejaké výrazné zmeny.

Vladimír Dvořáček, člen bankovej rady a výkonný riaditeľ

Možno keby sme to tak úplne jednoducho chceli povedať, že keď už uvidíme závažné negatívne dopady, ktoré sa budú materializovať na podniky, potom vieme predpokladať, že tie domácnosti budú na tom horšie. Samozrejme to, čo hovoril Marek, zamestnanosť a ďalšie veci.

Redaktor, STVR

Dobrý deň, ja by som sa ešte chcel opýtať, v podstate vy ste hovorili, že k tým hypotékam, že ľudia, ktorí majú priemernú mzdu, obidvaja zarábajú priemernú mzdu, tak si môžu dovoliť priemerne veľký byt. Znamená to teda, že ak si chcem dovoliť byt, musím zarábať a obidvaja musíme zarábať aspoň priemernú mzdu, teda to je nejakých tých 1400 Eur?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Dobre, skúsím povedať, je to taký technický prepočet, čiže v podstate sme len zobrali teda príjmy domácnosti ako sme naštukurovali tú domácnosť, ak majú dva priemerné príjmy, tak áno, v rôznych krajských mestách – ja vám to ukážem na tomto slajde, si môžu dovoliť byt v priemernej výmere. Väčšinou tá priemerná výmera je okolo 65 alebo 60 m². Áno, čiže pri tomto technickom prepočte by to tak malo sedieť, ale vieme, že v realite vstupuje ešte veľa iných faktorov – je to byt, ktorý práve chcem, je to byt, ktorý je danej lokalite, je taký, kde ja chcem bývať, čiže samozrejme v realite veľa iných faktorov vplýva na to finálne rozhodnutie, ale vychádza to, že áno, keď len zoberieme príjmy, keď zoberieme ceny nehnuteľností, úrokové sadzby, ako sú nastavené tie parametre úverov, tie domácnosti by si mali dovoliť z tej danej ponuky v danom meste tú priemernú rozlohu bytu. Akonáhle ideme nižšie s tými príjmami už je tam väčší problém s tou dostupnosťou, resp. vedľa si dovoliť, ale trochu menšie výmery tých bytov.

Redaktor STVR

Ja by som sa ešte možno dopýtal, ak sa dá, že aký vplyv na ekonomiku má pokles ziskovosti podnikov o 17 % ako ste teda povedali nedávno teraz za rok 2024?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Priznám sa, neviem aký vplyv to má alebo aký to bude mať, ten údaj je pomerne, pomerne čerstvý, ale väčšinou, keď sa zmenia tieto agregátne veci, vplyv alebo teda, pardon, ziskovosť podnikov väčšinou trvá, kým sa to nejakým spôsobom prejaví, čiže podnik, ktorý je stratový alebo poklesne zisk tak prirodzene asi rozmýšľa ako ušetriť niektoré náklady, zvažuje niektoré rozhodnutia, čiže postupne sa to začne prejavovať v domácnostiach, prípadne na správaní

podnikov, ale zatiaľ je ešte príliš skoro. Hovorím, aj tá vzorka, ináč aj ten výsledok 17 %, pokles ziskovosti nie je stále za celú vzorku podnikov, čiže tie údaje za individuálne podniky nám postupne prichádzajú, ale viac menej keď sme aj s bankami diskutovali o tom vývoji, tak potvrdili, že tá finančná situácia v podnikoch sa zhoršuje.

Luboslav Kačalka, Forbes

Dobrý deň, ja by som sa chcel opýtať priamo k tým hypotékam, bola tu téma pár rokov dozadu alebo teda až rokov sa riešila pomoc, tá pomoc je už postupne načerpaná. Vieme povedzme povedať cez tú konsolidáciu, že ak by tá pomoc bola zastavená, či to môže spôsobiť nejaký negatívny dôsledok na trh? Že ak by teda tú pomoc, ktorú dnes čerpajú ľudia cez úrady práce, že ak by nebola poskytovaná, že či by to mohlo nejako zamávať tým sektorom.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

My sme už vlastne na začiatku toho obdobia nárastu sadzieb ukazovali – vtedy to boli ešte len predikcie – že aj keď sadzby stúpnu prirodzene bude to mať dopad na finančnú pozíciu, ale tie domácnosti majú pomerne dobré vankúše, aby to zvládli. Potom už keď tie sadzby stúpili, tak sme urobili takú analýzu, pozreli sme sa, že koľko ľudí ako je tým ovplyvnení a skutočne sa to potvrdilo, čiže ten vplyv tam je, ale to, čo nás primárne zaujíma, či tí ľudia sú alebo nie sú schopní splácať úvery – to je pre nás prvoradý ukazovateľ. A v podstate sa potvrdzuje aj teda, že aj keby tá pomoc od štátu tam nebola, tí ľudia by to boli schopní splácať tie úvery. Prirodzene asi boli nútení potom ušetriť alebo znížiť spotrebu v nejakých iných oblastiach, to už by malo možno nejaké ekonomické dopady, ale z pohľadu splácania úverov to riziko nevnímame.

Vladimír Dvořáček, člen bankovej rady a výkonný riaditeľ

A potom ešte počet klientov, ktorí vlastne čerpali tú pomoc, my tu nemáme teraz tie konkrétne čísla, ale pamätám si, že boli pomerne nízke, hej. Ak teraz dochádza k poklesu úrokových sadzieb a nové hypotéky sú za nižšie ceny, samozrejme treba do úvahy zobrať to, že tu máme ešte skupinu dlžníkov, ktorí majú nízke úrokové sadzby, stále prebiehajú ešte refixácie, ktorí dostanú vyššiu sadzbu, čiže stále ešte ako keby potenciálne existoval nejaký segment, ktorý bude platiť vyššiu splátku, ale už to nie je splátka, ktorá ide k 5 %, už to je splátka, ktorá možno bude okolo 4 % atď., čiže tie dopady sa samozrejme zmierňujú, ale vychádzal by som z toho okruhu ľudí, aký by to malo dopad, ktorí aktuálne čerpá tú pomoc a myslím si, že ten počet týchto ľudí je malý.

Luboslav Kačalka, Forbes

A možno ešte k tým hypotékam – môžeme sa tešiť na úrokovú vojnu alebo ako by teda mohla vyzeráť, lebo myslím že aj teda ste naznačili v tej správe, ako som si to teraz pozrel narýchlo, že tie úrokové sadzby na Slovensku patria k tým vyšším čo sa týka hypoték, tak ako si to možno predstavujete, či banky budú ochotné ísť do takých tých konkurenčných vojen aké sme videli možno tých päť rokov dozadu.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

No, to je skôr otázka možno na banky, či tá vojna im chutila alebo nie a či znova do takého niečoho chcú ísť - a zatiaľ to nevidíme, zatiaľ to nevidíme a v správe aj to trochu spájame s pokračujúcou refixáciou sadzieb, čiže stále veľká časť portfólia klientov prechádza na zvýšené sadzby, čiže banky v podstate, aj to má vplyv na to, ako vyzerá ich politika pri nových úveroch. Ale kludne, kludne tá – poviem to a nechcem to nazvať vojnou, ale snahou bánk o zníženie sadzieb môže pokračovať, ale znova vrátim sa k tomu, čo som spomínal – dôležitý bude vývoj sadzieb Európskej centrálnej banky a takisto dlhodobých sadzieb na štátnych dlhopisoch a tam už nevplývajú faktory len ohľadom konkurencie, ale aj celkový ekonomický vývoj a vôbec geopolitická situácia.

Richard Juriš, Televízia JOJ

Možno ešte jednu dopĺňujúcu ku kolegovi k tým podnikom – tých 17 %, opäť predikcia - na tento rok, keď už sme naplno v roku konsolidácie, transakčná daň a tak ďalej, máte nejaké očakávania o koľko tých 17 % či by mohlo ešte rásť alebo naopak nie, či máte nejaký odhad – ten pokles ziskovosti podnikov teda.

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

No, teraz lovím v pamäti, čo všetko má máme v tej správe, ale toto si nepamätám, myslím, že nemáme. Takto – máme tam ...

Richard Juriš, Televízia JOJ

Za 2024 že to pokleslo o 17 %, nie? A že takto ...

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Máme tam predikciu vlastne ziskovosti podnikov v základnom scenári a tá v podstate hovorí o tom, že mala by sa postupne zlepšovať, to znamená - ale základný smer predpokladá, že tá

ekonomika by nemala nejako výrazne klesať, mala by pokračovať v raste 2 %, asi 2 % nárastom a tá situácia sa má trochu zlepšovať. Čiže ten 2024 bol trochu horší, hlavne kvôli poklesu tržieb, ale už len keď si pozrieme ten vývoj v prvom kvartáli, napríklad pri úverovaní po dlhej dobe, no, po dlhej dobe - po roku nám znovu úverovanie stúplo, čiže tržby sa nám trochu zlepšili a už sa to premietlo pri úverovaní. Takže tie očakávania pri základnom scenári sú pomerne pozitívne alebo aj lepšie ako boli v 2024, ale znova je tam tento otáznik aký ten ekonomický vývoj očakávať.

Vladimír Dvořáček, člen bankovej rady a výkonný riaditeľ

Možno je zaujímavé si pozrieť, máme tam taký jeden graf, že ktoré odvetvia boli najviac zasiahnuté poklesom zisku v minulom roku, pamätám si, že sme tam mali priemysel, dopravu, poľnohospodárstvo výrazne padlo dole pokiaľ ide o zisk. Poľnohospodárstvo je špecifické odvetvie, ktoré je samozrejme závislé od množstva ďalších faktorov a elementov, čiže tým chcem povedať len toľko, že samozrejme je tam vyššia korporátna daň, je tam transakčná daň, ale sú tam aj ďalšie faktory, ktoré to budú ovplyvňovať a ako hovoril Marek, pokiaľ ide o obchodné vojny, máme tam v podstate týmto zasiahnutý len automobilový priemysel v malom rozsahu čo sa týka exportu do USA. Čiže je to veľmi ťažko naozaj presne definovať, či to bude viac alebo menej ako tých 17 %, je to veľmi živý organizmus, závisí od viacerých faktorov, ktoré tam nastúpia. Asi vám to lepšie povieme v novembri, keď budeme publikovať ďalšiu správu, že čo sme videli za prvý polrok.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne, to bolo od nás všetko, ďakujeme, že ste prišli, že ste nás pozerali. Ok, nech sa páči...

Matej Dobiš, Finančný kompas

Dobrý deň, prosím vás, z pohľadu tej finančnej stability uvádzate, že rast cien nehnuteľností na sekundárnom trhu je viac ako 12 %, tu sa bavíme o ponukových alebo o transakčných cenách?

Marek Ličák, riaditeľ odboru finančnej stability

Hovoríme o ponukových cenách.

Matej Dobiš, Finančný kompas

Ďakujem pekne.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne, to už je naozaj všetko, ďakujeme, že ste prišli, že ste nás pozerali a prajeme pekný deň.